

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

וישב

פרסום הנסים שבזמננו נוגע להבאת הגאולה בפועל ממש

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת

מרת עדי מלכה ציפע ב"ר אפרים פישל ע"ה אפשטיין

בקשר לסיום אמירת קדיש,

ביום כ"ח כסלו ה'תשפ"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתה שיחיו

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"

לחשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל': 753-6844 (718)

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

מלכות שמים⁶³ – מתאים לסיים בניגון שתוכנו הו"ע קבלת עול מלכות שמים – (והתחיל לנגן) „ניעט ניעט ניקאווא”.

לאחרי תפלת ערבית נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהילדים והילדות שיחיו, ואח"כ לכל הנוכחים שיחיו – מטבע של עשר סענט ושטר של דולר].

עתידיים לחזור בירושה שלישית" (רמב"ם הל' תרומות ספ"א).
(63) ברכות רפ"ב.

והעיקר – שכל זה נעשה בפועל ממש, ותיכף ומיד ממש.

[ואח"כ אמר:] כיון שמתכווננים לתפלת ערבית, כולל ובמיוחד קריאת שמע של ערבית⁶² שענינה קבלת עול

(62) להעיר מהרמז בהזמן דק"ש של ערבית, „מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן” (ריש ברכות), שקשור עם הגאולה, כיון ש„אין לך תרומה של תורה אלא בא"י בלבד ובזמן שכל ישראל שם . . . כמו שהן

משיחות ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח טבת ה'תשנ"ב

– תרגום מאידית –

והם „מתלבשים” (באופן המותר ע"פ ההלכה) במנהגי המקום והמדינה (מדברים בשפת המדינה בעניני חול וכו'), בכל מקום ומקום לפי ענינו, לפי תכונות המקום ותכונות אנשי המקום,

וכדברי חז"ל: – „אזלת לקרתא הלך בנימוסי”⁶⁴, עד שההלכה נפסקת, „וזה עיקר גדול בכל דברי משא ומתן הולכין אחר לשון בני אדם באותו המקום ואחר המנהג”, „העיקר הגדול בדברים אלו (שהוא מנהג המדינה)”, מנהגי המדינה של אומות העולם (אשר הם רוב תושבי מדינות חוץ לארץ), בכדי לנצל את מנהגי העולם הללו לעבודתו ית', שהרי „כל מעשיך יהיו לשם שמים”⁶⁵, „בכל דרכיך דעהו”⁶⁶, עד – שזה גם „יוסיף” בתורה ומצוות.

ובלשון החסידותי בביאור מאמר חז"ל⁶⁷, „לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות, אלא כדי שיתוספו עליהם גרים”, ש„גרים” רומז ומתייחס לניצוצות הקדושה המצויים בכל עניני העולם, וזה

א. דובר פעמים רבות לאחרונה ובפרט בזמן האחרון, כי ע"פ כל הסימנים, דורנו הוא הדור האחרון של הגלות, ובמילא הדור הראשון של הגאולה, שהרי כבר סיימו את כל עניני העבודה וכבר עומדים מוכנים לגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו ותיכף ומיד ממש.

אחרים שואלים: הרי הגאולה תלוי בכך שכל העולם יהי מוכן לכך, לא רק אדם אחד או מספר אנשים, לא רק חלק אחד של העולם – אלא כל העולם, שהרי הגאולה קשורה ותלוי בקיבוץ נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ, וגם בבירורן של אומות העולם בכל הארצות. היכן רואים – שואלים – שינוי בעולם, שהעולם כיום מוכן יותר לגאולה מאשר בדורות הקודמים?!

ב. הדבר יובן בהקדם הטעם לכללות השתלשלות מסעות בני ישראל בגלות ממקום למקום:

אף על פי שפיוורם של בני ישראל במדינות השונות ברחבי תבל („מפוזר ומפורד בין העמים”⁶⁸), הרי בחיצוניות הוא ירידה, וככל שהפיוור רב יותר כך גם הירידה גדולה יותר – הרי אומרים חז"ל⁶⁹ ש„צדקה עשה הקב"ה לישראל שפיוור לבין האומות”, וידוע הפירוש (הפנימי) בכך⁷⁰, שזה בגלל המעלה שבאה ע"י עבודתם של בני ישראל בכל מקום ומקום, אשר הם מתיישבים במדינה זרה,

(1) אסתר ג, ה.

(2) פסחים פו, ב.

(3) ראה תו"ח שמות שלה, א. ועוד. וראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 355 ואילך.

(4) שמו"ר פמ"ז, ה. ועד"ז בב"ר פמ"ח, יד. וראה ב"מ פו, ב. – וראה בארוכה לקו"ש חלק לו תשא תש"נ.

(5) רמב"ם הל' מכירה פכ"ו ה"ח. ועד"ז שם פכ"ח ה"ט: אבל במקום שיש מנהג הלך אחר המנהג ואחר לשון רוב אנשי המקום הידועים להם.

(6) רמב"ם שם ספכ"ז.

(7) אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושי"ע או"ח סרל"א.

(8) משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושי"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.

(9) ראה תו"א בראשית ו, א. ר"פ לך לך (יא, סע"א ואילך). מג"א קיו, ב ואילך. ועוד.

(10) פסחים שם. וראה גם חז"א רמד, א ובנצוא"א שם.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, לפני תפלת ערביית.

ואז נמשיך במעמד ההתאחדות של כולנו יחדיו עם כל היהודים ברחבי העולם ששומעים את הדברים, ביחד עם כלל ישראל („בנערנו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו”⁵²) בכל מקום שהם בקצו תבל – בביהמ”ק השלישי („מקדש”⁵³ אדני כוננו ידך”⁵⁴), כיון שברגע כמימרא באים „עם ענני שמיא”⁵⁵ לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש ולבית המקדש השלישי.

וממשיכים בכל עניני חנוכה בהמקום שבו הדליקו נרות חנוכה בפעם הראשונה – ש„הדליקו נרות בחצרות קדש”⁵⁶ (כפי שיאמרו תיכף בתפלת ערביית), ביחד עם ה„חנוכה” דבית המקדש השלישי, והקברת הקרבנות, החל מעניני הקרבנות השייכים לתפלת ערבית שנתתקנה כנגד אברים ופדרים”⁵⁷ שקרבים והולכים כל הלילה”⁵⁸, וההכנה ל„תרומת הדשן” בעלות השחר”⁵⁹ (וכן המצוה ד„אש”⁶⁰ תמיד תוקד על המזבח”⁶¹).

(52) בא יו”ד, ט.

(53) בשלח טו, יז.

(54) ש„בנוי ומשכול יגלה ויבוא מן השמים” (פרש”י ותוס’ סוכה מא, סע”א. ועוד).

(55) דניאל ז, יג.

(56) ראה לקו”ש חכ”ה ע’ 255 ואילך.

(57) מהקרבנות שמקריב אליהו לפני בנין ביהמ”ק – ש„אמרו עליו שהוא מקריב תמידין בבית המקדש אע”פ שהוא שם” (ועש”מ (להרמ”ע מפאנו) מאכ”ח ח”ג סכ”ג).

(58) ברכות כו, ב.

(59) רמב”ם הל’ תמידין ומוספין פ”ב ה”א.

(60) צו ו, ו.

(61) נוסף על קיומה ברוחניות – שבלבו של כאו”א מישראל שנמשל למזבח צל”א, „אש תמיד”, ביום ובלילה (ראה גם לקו”ת דרושי סוכות עה, ד. דרמ”צ פה, א ואילך. „היום יום” כ”ף אד”ש. ובכ”מ).

המתאים יותר לתכונת מקום זה – מביא הדבר הצלחה יתירה. לכן צריך יהודי, המצוי במקום זה, להתנהג לפי מנהג המדינה, עד שהוא צריך גם לנצל את מנהגי המקום בעבודת השם שלו, שהרי ע”י כך מביא הדבר תוספת הצלחה גם בעבודתו בהתאם למנהגי המקום.

[עד שזה גופא, שההלכה היא שצריך לנהוג כמנהגי המקום – פועל, שמנהג המקום נהפך להנהגה ע”פ תורה. כלומר, שבמקרים שאין בדבר סתירה להלכה, ההלכה עצמה מחייבת יהודי להתנהג לפי מנהגי המדינה בעניני משא ומתן].

ובזה גופא [בעבודה בכל מקום בעולם] יש בכללות שני ענינים ושלבים – (א) הפעולה הפנימית בהתחנות, שמחדירים קדושה אפילו במקום התחתון, לפי גדריו. אבל דבר זה יכול להיות באופן שהתחתון נשאר תחתון, אלא שהוא רק מקבל מהעליון המשפיע עליו. לאחר מכן צריכה להיות עבודה נעלית יותר: (ב) – הברור והזיכור הוא עד כדי כך, שהמקום (התחתון) עצמו (בתכונותיו המיוחדות) נעשה מקום של תורה ומצוות, ע”י שמקיימים שם מוסדות של תורה ותפילה וגמילות חסדים, בתי כנסיות ובתי מדרשות וכו’, כך שהמקום נעשה כאילו באופן עצמי, ואינו זקוק להשפעה (של קדושה) ממקום (שני ו) עליון יותר.

ותירה מזו – לא רק „כאילו”, אלא באופן שמגלים את המעלה שבתחתון עצמו, שהמקום נעשה כמו העצם עצמו (דירה לעצמותו יתברך”¹³). ואדרבה: אנשי המקום פועלים בתורה ומצוות מיוזמתם העצמית, בהתאם למנהגים והדרכים המיוחדים (ההלך בנימוסי”¹⁴) של המקום ההוא, שבהם מתייחד מקום זה

ש„הגלה הקב”ה את ישראל” במקומות שונים בעולם, הרי זה בכדי לברר, לזכך ולהעלות את הניצוצות המצויים במקום ההוא. ולכן „צדקה עשה הקב”ה לישראל שפזרן לבין האומות” – כי ע”ז מתוספת המעלה מעבודתם בברור ניצוצי הקדושה המצויים (במנהגי) כל מדינה ומדינה ובכל מקום ומקום.

מזה מובנת המעלה בכך שיהודים מתפזרים ומתיישבים במדינות רבות בעולם – עד לאופן של „ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה” (כברכת הקב”ה ליעקב”¹⁵) – כי דווקא ע”י עבודתם של בני ישראל בכל מדינות העולם באופן של התלבשות פנימית (בכל מקום לפי ענינו), ע”ז שמתיישבים ומתגוררים במדינה הזאת, ומתנהגים בענינים המותרים לפי מנהגי המדינה, יכול יהודי לפעול את הברור והזיכור (באופן של מלמטה למעלה) בכל מקום ומקום לפי ענינו הוא, ובצורה כזאת נפעלת ה„דירה לו יתברך בתחתונים”¹², „תחתונים” לשון רבים, לפי כל תחתון (ומקום) בגדרו הוא. משא”כ כאשר נמצאים במקום ההוא באופן עראי, או שמשפיעים שם ממקום אחר, לא מצליחים לפעול שם באותה צורה כפי שניתן לפעול בשעה שחיים שם בקביעות ובהתיישבות ומתמצאים במנהגי המקום.

נוסף לזה – מתוסף, ע”י עבודה בדרך זו, בתוקף והצלחת העבודה, וכמובן בפשטות: הטעם להבדלי המנהגים (ע”פ תורה) שבין מדינה למדינה, הוא מחמת התכונות המיוחדות של המדינה (תכונת המקום, תכונת אנשי המקום וכיו”ב). ולכן, כשמתנהגים על פי מנהג המקום –

(11) ויצא כח, יד.

(12) ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקתי ג.

במדבר” פ”ג, ו. תניא רפ”ל.

(13) ראה המשך תרס”ו ס”ע ג. ובכ”מ (נסמנו בסה”מ מלוקט ח”ב ע’ רמא הערה 32).

לקרב את הגאולה, היא, מצות הצדקה – „גדולה צדקה שמקרב את הגאולה”⁴⁷.

ומזה מובן שיש להוסיף עוד יותר במצות הצדקה, ומה טוב שההוספה בצדקה תהי’ תיכף ומיד, כדי שגם הגאולה (שבאה ע”י מצות הצדקה) תבוא תיכף ומיד.

ובפרט שכיון ש„אין גו’ אתנו יודע עד מה”⁴⁸, הרי יתכן שהדבר היחיד שחסר להבאת הגאולה אינו אלא נתינת מטבעות אחדות לצדקה!...

ובלשון הרמב”ם”⁴⁹ – פס”ד להלכה – „צריך כל אדם שיראה עצמו . . . וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב . . . עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלחה”, היינו, שפעולתו של יהודי אחד, מבוגר או ילד, שנותן פרוטה אחת לצדקה, גורמת לו ולכל העולם „תשועה והצלחה” דגאולה האמיתית והשלימה.

ח. ומצוה הבאה לידינו ממש עתה – יתנו לאחר תפלת ערבית לכאו”א מהנמצאים כאן שליחות”מצוה לצדקה – מטבע ושטר: מטבע – כדי לקיים מנהג ישראל (ש„תורה היא”⁵⁰) לתת „מעות חנוכה”, ושטר – על מנת ליתנו לצדקה עבור דבר טוב או מוסד טוב.

ויה”ר שההחלטה וההודעה (לפני הנתינה בפועל) ע”ד נתינת שליחות”מצוה לצדקה כאן (ועד”ו בשאר המקומות ברחבי העולם ששומעים את הדברים) תכריע את הכף ותביא את הגאולה

(47) ב”ב יו”ד, א. וראה תניא פל”ז.

(48) תהלים עד, ט.

(49) הל’ תשובה פ”ג ה”ד.

(50) שו”ע אדה”ז או”ח סו”ס קפ. סתצ”ד סט”ז.

הנסמן בלקו”ש חכ”ב ע’ 56 הערה 2.

(51) ראה תענית ח, ב. שו”ע או”ח סו”ס תקעא.

ממקומות אחרים.

ג. עפ"י יובן החידוש של דורנו זה לגבי הדורות שלפנינו. בדורות הקודמים לא הי' פיזור כה גדול של בני ישראל בכל קצווי תבל כפי שהוא קיים בדורנו זה. לא מיבעי בזמן שבית המקדש הי' קיים כשבני ישראל היו בארץ ישראל (וסביבתה), אלא אפילו בדורות הראשונים של הגלות, התגוררו יהודים רק במדינות מסוימות, על כל פנים רק בחצי כדור העליון; משא"כ בדורות המאוחרים יותר – התפזרו היהודים במדינות רבות יותר, עד שגם הגיעו לחצי הכדור התחתון (באמריקה וכו'), ובכל דור ודור נעשתה תוספת בכך, עד לדורנו אנו – אשר יהודים מצויים בכל קצוי תבל ממש, והם מקיימים שם תומ"צ, ובאופן של התלבשות לפי מנהגי המקום, ועד שהקימו וממשיכים להקים, מוסדות של תורה ומצוות בכל מקום ומקום לפי ענינו.

כשמתבוננים בזאת – אפילו לרגע קל – רואים את החידוש שבדורנו אנו לעומת הדורות שלפנינו, בכך שישנו הבירור והזיכרון של כל מדינה ומדינה שבעולם.

וע"פ המדובר לעיל (וכמה פעמים), שלפי כל הסימנים, כבר סיימו את כל הבירורים, הרי מובן מדוע מצויים אנו כבר לקראת הגאולה.

ד. כל הענינים בנויים באופן של כללות ופרטות⁴³. הענין הנ"ל – שלימות בירור העולם – משתקף במיוחד בבירורה של מדינת צרפת.

ובהקדים, שבאחד מיעודי הגאולה

(14) ע"ד שהוא בנוגע לתורה – ראה פרש"י ר"פ בהר. הקדמת התניא (ג, סע"ב). ולהעיר ממשנה חגיגה י"ד, א. גמ' שם יא, א.

(שבהפסרת שבת שעברה) נאמרה במפורש מדינת צרפת: „וגלות החל הזה לבני ישראל גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה”⁴⁵.

וצריך להבין: מזה שהנביא מפרט את הגלות והגאולה של צרפת, מובן שקיימת שייכות מיוחדת ביניהם, שהרי אפילו אם בתחילת הגלות הוגלו יהודים לכתחילה לצרפת⁴⁶, למאי נפקא-מינה ההזכרה המפורשת של הדבר בפסוק, ובפרט ביעוד שעוסק (לא בהתחלת הגלות לפני כמעט אלפיים שנה, אלא) בגאולה!

מזה מובן שבגאולה נוגע שהיא קשורה עם צרפת, ויש „גלות החל הזה” (התחלת הגלות) הי' ב„צרפת”. ויש לומר הטעם, כי שלימות בירור העולם – „והיתה לה' המלוכה” – נפעל ע"י הבירור ועלי' של „בני ישראל” (בצרפת, כדלקמן).

ה. הדברים יובנו לאור החידוש והשינוי ביחס של בנ"י בדורנו זה למדינת צרפת, לגבי היחס שהי' בדורו של אדמו"ר הזקן:

ידוע⁴⁷, שבתקופת אדמו"ר הזקן, בזמן המלחמה בין נפוליון הצרפתי והצאר אלכסנדר הרוסי, סבר אדמו"ר הזקן (לא כפי שסבר גדול אחר בישראל⁴⁸) שלטובת מצבם הרוחני של בני ישראל בעניני

(15) עובדי' א, כ"א.

(16) ראה רד"ק עה"פ.

(17) „בית רבי” ח"א פכ"ב (מה, ב ואילך). ספר השיחות תורת שלום ע' 203. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה ע' תנא. ספר התולדות אדה"ו ע' רנט (בהוצאת תשמ"ו – ח"ד ע' 1025) ואילך. הנסמן לקמן הערה 19, 21.

(18) בית רבי שם הערה א. תורת שלום שם. לקו"ד ח"ד תשיד, ב. וראה שיחת ליל שמח"ת (קודם הקפות) תשד"מ.

שנמצאים במקומות שונים ברחבי העולם (בארץ ישראל, במוסקבא, בפריז, ביפן, בהודו (קלקטא), באוסטרליא, וכיו"ב) אודות עניני יהדות, תורה ומצוות, ומעוררים להוסיף ב„נר מצוה ותורה אור” [החל מההוספה במצות „ואהבת”⁴⁹ לרעך כמוך]⁴⁰, ע"י נתינת צדקה, הן בנוגע לצרכים גשמיים (לחם ומים), והן בנוגע לצרכים רוחניים ע"י הפצת התורה⁴¹, ובפרט בהענינים שהזמן גרמא, צרכי חנוכה והלכות חנוכה], שע"ז יתוסף גם בענינים הגשמיים, בריאות ופרנסה וכו', חיים יהודיים בריאים ומארים –

ולא עוד אלא שיכולים ליתן בפועל עזר וסיוע ברגע כמימרא (לא רק להודיעו ע"ד מתן עזר וסיוע, ולאח"ז יצטרך להמתין זמן ממושך, ועכ"פ זמן קצר, יום או שעה, עד לקבלת העזר והסיוע בפועל ממש) – כהחידוש בשנים האחרונות שבאמצעות ה„לווין” מעבירים סכום כסף ל„בנק” (או לחנות של כלי בית או מוצרי מזון)⁴² עבור פלוני, כך, שברגע כמימרא מגיע בפועל ממש העזר וסיוע מקצה העולם ועד קצהו.

וזהו גם אחת המטרות העיקריות של „לווין” – כדי שעל ידו יתוסף יותר באחדות האנושיות כולה, לעזור ולסייע אחד לשני גם כשנמצאים בריחוק מקום זה מזה, הן בנוגע לעזר וסיוע גשמי, והן

בנוגע לעזר וסיוע רוחני, להוסיף יותר בעניני צדק ויושר שלום ואחדות בכל העולם.

*

ו. האמור לעיל שייך במיוחד לתקופתנו זו – שהתקוה והאני מאמין בכל יום שיבוא היא ביתר שאת וביתר עז, ועד שנראה במוחש הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו – שאז יהי' העולם כולו מואר באור האמיתי דהתגלות כבודו של הקב"ה בתכלית השלימות⁴³.

ובימים אלה, ככל שמוסיפים יותר בעניני תורה ומצוות, „נר מצוה ותורה אור”, כולל ובמיוחד ע"י הדלקת נר חנוכה, ובפרט באופן של „פירסומי ניסא” בכל העולם, ממהרים ומזרזים עוד יותר ומביאים בפועל את הגאולה האמיתית.

ולהוסיף, שימי חנוכה שייכים ביותר לגאולה האמיתית והשלימה – כי, הדלקת נר חנוכה היא לזכר נס השמן⁴⁴ שהי' במנורת בית המקדש כשנתחנך⁴⁵ מחדש ע"י החשמונאים, וזוהי ההכנה לבנין וחנוכה (והדלקת המנורה ב„ביהמ"ק השלישי”⁴⁶, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ז. המצוה שיש לה סגולה מיוחדת

(43) ובלשון הרמב"ם בסיום וחותם ספר ההלכות – פס"ד להלכה – „באותו הזמן לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות (כ"א שלום ואחדות) . . . ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד”.

(44) ראה שבת כא, ב ובפרש"י.

(45) ולכן נקראים ימים אלה בשם „ימי חנוכה” (מרדכי ואור זרוע הלי חנוכה שסכ"א. וראה הנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 235 הערה 16).

(46) ש„בית תפלה יקרא לכל העמים” (ישעי' נו, ז).

(39) קדושים יט, יח.

(40) „כלל גדול בתורה” (תוכ"ו ופרש"י עה"פ). ועד ש„זהו כל התורה כולה ואידך פירושה הוא” (שבת לא, א).

(41) כידוע שהתורה נקראת „לחם” – „לכו לחמו בלחמ” (משלי ט, ה. וראה ברכות נו, סע"א). ו„מים” – „אין מים אלא תורה” (ב"ק יז, א. וש"נ).

(42) ומעלה יתירה בזה – כיון שאינו צריך לטרות לקנות צרכיו (ראה תענית כג, ב).

ד. ובתוכן ה„פירסומי ניסא” שבמאורע זה – כמה פרטים:

בנוגע לכל יחיד מִישראל – שבכחו של יהודי אחד ויחיד, אפילו ילד קטן (שעדיין לא נתמלא כחו כאדם מבוגר, ובודאי לא כגיבור גדול), לעשות פעולה שתאיר בכל העולם – כפי שראינו זה־עתה, שיהודי אחד, מבוגר או ילד קטן, מדליק נר (שלפנ”ז לא ה” דולק), וברגע כמימרא רואים את אור הנר בכל העולם כולו.

בנוגע לכלל ישראל – אחדותם של ישראל בכל העולם כולו, שגם בהיותם במעמד ומצב ד,מפוזר ומפורד בין העמים³⁵, בכל קצוי תבל, הרי הם „עם אחד”³⁵, הקשור עם „ה” אחד³⁶, ע”י „תורה אחת”³⁷ – כפי שראינו זה־עתה קיום מצות הדלקת נר חנוכה במקומות שונים בקצוי תבל, ובאופן שכולם התאחדו יחדיו ע”ז שבכל מקום ראו את כל הדלקת הנרות שבשאר המקומות.

ועוד וג”ז עיקר – שכל זה נעשה באופן של „פירסומי ניסא” בכל העולם כולו, שגם אומות העולם ראו שע”י פעולתם של בני” (הן היחיד והן ועאכו”כ ע”י ההתאחדות עם הכלל) ניתוסף (ומספרים להם שמוסיף והולך מיום ליום) בכל העולם כולו אור שמגלה כבודו של הקב”ה (פירסומי ניסא, פירסום השבח וההודי” להקב”ה על הנסים שעשה לבנ”י), אשר, ע”ז נעשה העולם כולו מואר³⁸ באור אמיתי („נר מצוה ותורה אור”), שנעשה צדק ויושר ושלוש בכל העולם.

(35) אסתר ג, ח.

(36) ואתחנן ו, ד. וזכר’ יד, ט.

(37) ל’ הכ’ – בא יב, מט. ועוד.

(38) ועד כדי כך שלאחרי ההוספה בנר חנוכה במשך שבעה ימים הכוללים כל שבעת ימי השבוע,

ה. מאורע זה מהוה גם לימוד והוראה במעשה בפועל – בשייכות להדיעה (שמהוה יסוד חייו של כאו”א מישראל) ש„בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ”, שבריאת כל העולם היא בשביל ישראל ובשביל התורה (כנ”ל ס”א):

יכול יהודי לחשוב שפעולתו שנעשית בהמקום שלו, בסביבתו הקרובה (על פתח ביתו מבחוץ”), להיותה בחלק מסויים בארץ, אינה שייכת לשאר חלקי הארץ, ובודאי לא לחלקי הארץ שנמצאים במרחק רב, שמאות מילין מפרידים ביניהם, ועאכו”כ לא לשמים שהם בריחוק עצום מן הארץ.

וכדי להקל על יהודי להבין ולהשיג שפעולתו שנעשית במקום אחד קשורה ופועלת בכל העולם כולו, בשמים ובארץ, רצה הקב”ה וגילה סודות נוספים שקבע בהנהגת העולם שעל ידם יכולים „לחבר” שמים וארץ וחלקי הארץ שיש ביניהם מרחק רב ועצום – שע”י ה„לווי”ן, שמרחף בחלל, ב„שמים”, וקולט פקודות שנשלחות אליו כדי להעבירן מקצה הארץ לקצהו, יכול אדם להשאר בד’ אמותיו, „על פתח ביתו מבחוץ”, ו„להתחבר” עם אדם הנמצא בקצה העולם, לדבר עמו ולראותו, להודיעו על נתינת עזר וסיוע בהמצטרך לו, או לעזור לו בנתינת עצה טובה וכיו”ב.

– כפי שרואים במוחש עתה, שממקום זה (בניו־יורק) רואים ומדברים (באמצעות ה„לווי”ן) עם יהודים

כללות הזמן, אין צורך בהדלקת נר חנוכה*, כיון שהעולם כבר מואר.

(*) ובבוא ימי חנוכה בשנה הבאה – תהי’ הדלקת נר חנוכה (לא מפני החסרון באור, אלא) כדי להוסיף באור נעלה יותר (ראה גם לעיל הערה 31).

המודרני” וה„תרבות”, עד היום הזה: עד המהפכה, היתה ממשלת צרפת (ורוב המדינות) מסורה לגמרי בידי המלך והמלכה, והם הנהיגוה ככל שעלה בדעתם. המהפכה היתה מבוססת על כך, שבני האדם חופשיים להתנהג כרצונם, ולכן הדיחו את המלך והמלכה כדי לשחרר את המדינה משליטתם וממשלתם, ושהנהלת המדינה תעבור לידי הציבור המייצג את כל אנשי המדינה.

אף על פי שהיתרון בכך הוא, שמתוסף בחופש בגשמיות ובצדק ויושר כו’, והדבר ה” אמור להביא חירות ועשירות לבני ישראל – הרי מכיון שהדבר לא הושתת על יסוד האמונה והבטחון בה’ – הביא הדבר עמו (ובמיוחד ע”י נפוליון) גישה לחופש ברוחניות²², חופש מעניני דת, ופריקת עול והפקרות וכו’, דבר שהשפיע על עוד כו”כ מדינות בזמן ההוא ובזמנים שלאחרי זה.

ומחמת זה התנגד אדמו”ר הזקן בכל התוקף למלכות צרפת, והתפלל שינחלו תבוסה במלחמה,

ועד כדי כך, שבגלל זאת שסירב להיות תחת שליטתם, ברח אדמו”ר הזקן עם כל בני ביתו (וכל רכושו ונכסיו) מליאדי²³ (ועד שבדרך הטבע, כתוצאה מבריהה ונדודים אלו²⁴, אירעה אחר כך הסתלקותו של אדמו”ר הזקן בכפר פיענא בכ”ד טבת).

ואדמו”ר הזקן הבטיח (לאדמו”ר

יראת שמים עדיף שרוסי’ תנצח, וצרפת תנחל מפלה.

ובלשונו הק”י: „אם ינצח ב”פ [בונאפארט²⁵] יורבה העושר בישראל ויורם קרן ישראל, אבל יתפרדו ויתרחקו לבן של ישראל מאביהן שבשמים, ואם ינצח א’ [אלכסנדר] אם כי יורבה העוני בישראל ויושפל קרן ישראל, אבל יתקשרו ויתחברו ויתעקדו לבן של ישראל לאביהן שבשמים”.

הטעם לכך ה”, כי צרפת (בראשות נפוליון) העמידה עצמה כמביאה את רוח החופש ר”ל מכל עניני דת ואמונה בהקב”ה. וקליפה זו של מלכות צרפת (נפוליון) – שהיוותה את „תוקף הקליפה והדין הקשה” מחמת ה„גאות והתנשאות לתלות ולסמוך על כחו וגבורתו כו’ לומר כחי ועוצם ידי ומסלק ההשגחה ואמונה ובטחון באלקים כו’” (בדוגמת קליפת סנחריב), כפי שמבאר אדמו”ר האמצעי²¹ – לא היתה רק ענין זמני כו’, אלא נוגע לכל הזמנים והדורות שלאחרי זה,

כידוע בדברי הימים, שהמהפכה הצרפתית בשנת תקמ”ט (אשר כתוצאה ממנה נעשה, כעבור מספר שנים, נפוליון למנהיגה של צרפת) היתה גם מהפכה אידיאולוגית, ענין כללי שהביא עמו שינוי עיקרי בעולם כולו. מהפכה זו היתה אחד המאורעות העיקריים שעליהם הושתתו יסודות ההנהגה של „העולם

(19) במכתבו להחסיד ר’ משה מיזליש – נדפס בבית רבי שם (מז, א). אגרות־קודש אדמו”ר הזקן סי’ סד (ע’ קנ”קא). ובכ”מ (נסמנו ב„מקורות והערות” לאג”ק שם ע’ תנד).

(20) שם משפחה של נאפאליאן.

(21) במכתבו להחסיד ר”מ הנ”ל – נדפס בבית

רבי שם (מח, א ואילך). אגרות־קודש אדמו”ר האמצעי סי’ ח (ע’ רלו ואילך). ובכ”מ (נסמנו ב„מקורות והערות” לאג”ק שם ע’ תפט).

(22) ראה שיחת שמח”ת תרע”ו – נעתקה בס’ מגדל עוז (כפ”ח תש”מ) ס”ע תנו ואילך.

(23) ראה בארוכה במכתב אדהאמ”צ הנ”ל (אג”ק שם ע’ רמ ואילך). לקו”ד ח”א יג, ב ואילך.

(24) אג”ק שם ע’ רמד. בית רבי שם מו, א הערה ב. לקו”ד שם יד, ב.

האמצעי), עד כדי שבועה²⁵, שרוסי' תנצח במלחמה, וכך הוה. וע"י כך ניצלו אז היהודים מהשפעתם הבלתי רצויה, שהיתה מתפשטת אם צרפת היתה כובשת אז את רוסיה, ובני ישראל יכלו אח"כ להמשיך את עבודתם בקירוב לבם אל אביהם שבשמים. ובמיוחד – ע"י גילוי תורת החסידות במדינה ההיא באמצעות רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו של אדמו"ר הזקן.

ו. עפ"י רואים את החידוש שניתוסף במיוחד בדורנו זה, ביחס למדינת צרפת, בכוחו ובשליחותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו²⁶:

מבלי הבט על כך שמדינה זו היתה בזמנים ההם „תוקף הקליפה כו", והתנגדה להנהגה שע"פ יראת שמים ובפרט בדרך החסידות וכו", שבגין כך הביע אדמו"ר הזקן את התנגדותו התקיפה לנצחונה (כנ"ל ס"ה), וגם בדורות שלאחר מכן²⁷ – רואים בפועל, שהמצב בצרפת לא הי' מסוגל כל כך ליראת שמים כו', וגם אצל רבותינו נשיאינו (ממלאי מקומו של רבינו הזקן) לא הי' (כ"כ) בקביעות ענין גילוי והפצת תורת החסידות בצרפת²⁸ –

קצת נשתנה מצב זה מן הקצה אל הקצה, אשר לא רק שאור הקדושה הגיע (ממקום אחר) והאיר גם שם, אלא שיהודים לומדי תורה (נגלה דתורה

ופנימיות התורה) ומקיימי מצוות ביראת שמים התיישבו שם למשך זמן, ובמיוחד – בשליחותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועסקו שם בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור, ובכתיבת חידושי תורה וכו', שגם יהודים נוספים (במקומות אחרים) יכולים ללמוד בהם, כתוצאה מכך שהדפיסו אותם לאחר-מכן וכיו"ב.

ובמיוחד – לאחר מלחמת העולם השני, בהשגחה פרטית הגיעו לשם והתיישבו שם יהודים ממדינות שונות, עד שמדינה זו נהפכה למקום ומרכז של תורה ויהדות, של הפצת התורה והיהדות בכלל, והפצת מעינות החסידות במיוחד, ע"י שהקימו שם ריבוי מוסדות של תורה ותפילה, כולל ובמיוחד – ישיבת „תומכי תמימים ליובאוויטש", וגם „אחי תמימים" וכיוצא בזה, עם כמה וכמה סניפים. וכן מוסדות חינוך בכלל על טהרת הקודש, ונוסף לכך – מדפיסים שם ספרים בנגלה דתורה ובפנימיות התורה, וכל זה באופן דהולך ומוסיף ואור.

והחידוש שבדבר מובן ע"פ הנ"ל: כשם שזה בנוגע לעבודה בכללות העולם, שמדור לדור הגיעו יהודים למקומות חדשים ורחוקים יותר, כדי לפעול שם את הבירור, שהרי שלימות הבירור הוא בשעה שמתיישבים במקום ההוא ו"הלך בנימוסי", מנצלים את מנהגי המקום כדי להוסיף בעבודת ה' (כנ"ל סעיף ב) – כך גם בנוגע לעבודתם של רבותינו נשיאינו בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, אשר במשך הדורות נתוסף בכך יותר ויותר, ועד שבדורנו זה הגיעו גם לבירורה של צרפת, שמבלי הבט על כך שהיא היתה מקום תחתון ביותר, ומנהגי המקום שלה היוו אז סתירה לעניני יראת שמים כו' (שבגלל זאת התנגד רבינו הזקן לנצחונה של צרפת), מכל מקום התיישבו

שלאח"כ: „הנרות הללו אנו מדליקים על התשועות ועל הנסים ועל הנפלאות . . . על נסוך ועל נפלאותיך ועל ישועותיך”²⁹ – שמורה ומדגיש הנצחון של בני"י בהנהגתם בקיום התומ"צ גם במעמד ומצב שיש מניעה ועיכוב מצד אומות העולם, ולכן מודגש בו ביותר האור הרוחני ד"נר מצוה ותורה אור" (יותר מבנר שבת)³⁰.

ב) מצות נר חנוכה היא באופן ש"יום ראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך”³¹ (עד ליום השמיני שבו מדליק שמונה נרות) – שבזה מודגש שמיום ליום מוסיף והולך כאו"א מישראל („ילכו מחיל אל חיל”³²) „נר מצוה ותורה אור”³³, במשך שבעה ימים רצופים (מהלילה השני, שבו מתחילה ההוספה על הנר אחד דלילה הראשון, עד ללילה השמיני) הכוללים כל ימי השבוע, שבעת ימי בראשית, שהם כללות הזמן³⁴, שע"י נעשה כן בדרך ממילא (באופן אוטומטי) במשך כל השבועות שלאח"כ במשך כל השנה כולה³⁵, שמיום ליום מוסיף והולך

(25) ראה לקו"ש חט"ו ע' 366 ואילך.

(26) ולהעיר, שנרות חנוכה „אין לנו רשות להשתמש בהן” (דלא כנר שבת שהוא (בעיקר) כדי להשתמש בו כאור גשמי, כיון שכל ענינו הוא אור רוחני, „להורות ולהלל לשמך הגדול”.

(27) שבת כא, ב.

(28) תהלים פד, ח.

(29) כשם שמיום ליום הולך וגדל בגשמיות*, ועאכו"כ שצריך לילך ולגדול ברוחניות.

(30) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 511.

(31) עד לימי חנוכה בשנה שלאח"כ, שאז יתוסף באופן נעלה יותר, כיון שבכל שנה נמשך אור חדש שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה (ראה תניא אגה"ק ס"ד).

ב„נר מצוה ותורה אור”.

ג) ועוד ועיקר: „נר חנוכה מצוה להנחיה על פתח ביתו מבחוץ”³⁶, „משום פרסומי ניסא”³⁷, ברשות הרבים, שבו עוברים (גם) אינם-יהודים ורואים האור דנר חנוכה – שבזה מודגש שהאור ד„נר מצוה ותורה אור” שמדליק יהודי (ומוסיף והולך מיום ליום) מאיר גם מחוץ לביתו של יהודי, ברשות הרבים, וע"י ניתוסף אור רוחני (טוב צדק ויושר) גם אצל אומות העולם שבסביבתו, וע"י גם בכל העולם כולו.

*

ג. בכל זה ניתוסף עוד יותר בשנים האחרונות – שקבעו המנהגים לערוך הדלקת נר חנוכה במעמד של „פרסומי ניסא” בקנה-מידה עולמי ע"י השימוש ב„לווין” („סאטעלייט”).

ובהקדמה – שכיון ש„כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו”³⁸, מובן, שכן הוא גם בנוגע לכל התגליות המדעיות שנתחדשו ומתגלים בשנים האחרונות, שתכליתם ומטרתם להוסיף ככבודו של הקב"ה, ע"י שמנצלים אותם לעניני קדושה, תורה ומצוות.

ועד"כ בנדו"ד, שמנצלים את ה„לווין” לכבודו של הקב"ה – שעל ידו רואים (בעיני בשר) את פעולת הדלקת נר חנוכה (שנעשית במקום אחד) במקומות שונים ברחבי העולם, באותו רגע ממש, ולא עוד אלא שכל הרוצה (ולא רק מבני"י, אלא גם מאומות העולם) יכול להפעיל „מכשיר” שעל ידו יראה גם הוא את הדלקת נר חנוכה.

(32) פרש"י שבת שם.

(33) בפעם השלישית – „בתלת זימני הוי חוקה” (ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ).

(34) אבות ספ"ו.

* (ובהדגשה יתירה אצל ילדים שנמצאים עדיין בתקופת הגידול והתפתחות הגוף.

הודעת התורה ש„ברא” אלקים, כמו באמירת הברכה „שהכל נהי בדברו”, שעל ידה מתגלה כבודו של הקב”ה בעולם.

ויש לומר שענין זה מרומז במאמר הראשון¹³ „יהי אור”¹⁴ – שבו נרמזה ההתגלות (תוכן ענין האור, „ויקרא אלקים לאור יום”¹⁵) בעולם (שיהי ניכר בו בגלוי) שנברא במאמרו של הקב”ה, ובמילא מתנהג העולם כולו ע”פ רצונו של הקב”ה, ועי”ז מוסיף הקב”ה בקיום וחיות העולם שיהי עולם של אור וטוב ושלום אמיתיים, עולם „מואר” („א ליכטיקע וועלט”), בגשמיים¹⁶ וברוחניות גם יחד.

ב. ענין זה (שיהודי ע”י הנהגתו ע”פ התורה מאיר את העולם) מודגש בגלוי בפעולה (מצוה) של הדלקת נר שעל ידה נעשה אור כפשוטו (בגשמיים) במקום שלא הי’ מואר מקודם לכן – כבמצות הדלקת נר שבת (בערב שבת) ונר חנוכה (כדלקמן), ומהם למדים גם בנוגע לכל עניני תורה ומצוות¹⁷, „נר מצוה ותורה אור”;

תוכנה של הדלקת נר שבת (שפועלת על כל השבוע, „מערב שבת לערב

שבת”¹⁸) – משום שלום בית¹⁹, שבני ביתו מצטערין לישב בחושך ולאכול²⁰, שלא יכשל בעץ או באבן²¹ – שגם זמן הלילה (זמן של חושך ע”פ סדר הבריאה) נעשה מואר ב„נר מצוה ותורה אור”, עי”ז שיהודי מדליק נר שמאיר בלילה, כדי שגם בלילה יוכל ללמוד תורה ולהתנהג ע”פ הוראות²²: לראות ולהבחין בין מאכל כשר למאכל שאינו כשר, להסתכל בסידור לומר הברכה המתאימה, ברכת המזון (ועד”ז הברכות דנר חנוכה, ג’ ברכות בלילה הראשון וב’ ברכות בכל לילה שלאחריו), וכיו”ב בשאר הענינים שצריך להתנהג בהם ע”פ הוראת התורה, „נר מצוה ותורה אור”, שמאירה את דרכו והנהגתו של האדם.

ומעלה יתירה בנר חנוכה (גם לגבי נר שבת) – בכמה ענינים:

א. מצות נר חנוכה נתתקנה „להראות ולגלות הנס”²³ שאירע בימי חנוכה, „כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל . . . ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות . . . עד שריחם עליהם אלקי אבותינו והושיעם מידם והצילם”²⁴ – כנוסח ברכת נר חנוכה²⁵: „שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה”, וכן בתפלה

(18) פרש”י חיי שרה כד, סז (מב”ר פ”ס, טז) – בנוגע לשרה ורבקה, ודוגמתו (ברוחניות) בנר שבת דכל אשה ובת בישראל (ראה לקו”ש חט”ו ע’ 171).

(19) רמב”ם סוף הל’ חנוכה. שו”ע אדה”ז או”ח סרס”ג ס”א. שם ס”ד.

(20) שו”ע אדה”ז שם ס”ד.

(21) שו”ע אדה”ז שם ס”א.

(22) רמב”ם הל’ חנוכה פ”ג ה”ג. וראה גם פ”ד ה”ב: „כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבת האיל ותודי לו על הנסים שעשה לנו”.

(23) שם רפ”ג.

(24) לאחר הברכה הראשונה – „אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר חנוכה”.

עבדו את עבודתם כל רבותינו נשיאינו, עד לארצות הברית, חצי כדור התחתון – העניק הדבר את הכח לפעול את בירור כל המקומות שבעולם, גם של התחתון ביותר, כמדינת צרפת וכיוצא בזה.

וזהו החידוש של דורנו זה לגבי דורו של אדמו”ר הזקן (והדורות שלפני זה בכלל) – כפי שרואים זאת בגלוי ביחס כלפי מדינת צרפת:

לאחרי הבירור והזיכוך שנעשו ע”י העבודה של הפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה במשך כמה וכמה דורות מאדמו”ר הזקן, עבודה שפעלה בירור וזיכוך גם בכל העולם (בדרך מלמעלה למטה), ועוד ועיקר: ככל שמתקרבים לגאולה שאז תהי’ שלימות הבירור של כל העולם – הרי בדורנו זה, נתקבל מאת כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו כה נוסף, נעלה יותר, לפעול גם את הבירור של מדינת צרפת.

ובכללות יותר – התחילה העבודה בזה עוד אצל אדמו”ר מהר”ש³¹, כידיוע³² שנסע כמה פעמים לצרפת ועשה שם בעלי תשובה (נוסף לזה שחשב ופעל שם ענינים בתורת החסידות), ואחר כך עוד יותר – ע”י אדמו”ר (מהורש”ב) נ”ע, שהי’ שם פעמים רבות, ועד ששם (במענטשן) הי’ „בנין” של המשך תער”ב הידיוע³³, ושם גם כתב חלק מההמשך³⁴.

ועיקר ושלמות הבירור – באופן של

במדינה זו יהודים בדורנו זה (בכחו של כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, כדלקמן), ובירור וזיכוכ אותה, עד שאדרבה – ניצלו את מנהגי המקום („הלך בנימוסי”) כדי להוסיף בהפצת התורה והיהדות והפצת תורת החסידות.

ז. ויש לומר שהכח לזה נובע מכך, שזה הי’ הסדר אצל נשיא הדור עצמו, כ”ק מו”ח אדמו”ר:

מקומם הקבוע של רבותינו נשיאינו, עד לכ”ק מו”ח אדמו”ר, הי’ במדינת רוס’. אפילו כאשר יצאו מהמדינה ההיא – דבר שהתחיל מאדמו”ר מהר”ש²⁹ – הי’ זה רק באופן עראי, על מנת לחזור.

אצל נשיא דורנו נתוסף החידוש לגבי הנשיאים שלפניו – שעקר את מקומו ממדינת רוס’, והתיישב במדינות אחרות. ובכללות – שנות נשיאותו התחלקו לשלוש תקופות, של בערך עשר שנים (כפי שדובר פעם³⁰): התקופה הראשונה (תרפ”ה – תרפ”ח) – בעיקר ברוס’, התקופה השני (תרפ”ח – ת”ש) – בפולין, והתקופה השלישית (ת”ש – תש”י) – בארצות הברית.

וע”פ המדובר לעיל, שבכל מקום צריכה להיות ההתלבשות לפי מנהגי ותכונות המקום („הלך בנימוסי”), היו שינויים ממקום למקום באופן העבודה של הפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, בהתאם למקום אשר בו נתיישב.

ויש לומר, שהואיל ואצל נשיא דורנו עצמו היתה התלבשות באופני עבודה שונים, החל מרוסי (מקום אבותיו), שבה

(29) ראה ספר התולדות אדמו”ר מהר”ש (קה”ת תש”ל) ע’ 39, 42, 52.

(30) לקו”ש ח”ח ע’ 303 ואליו.

(31) ולהעיר שכמה מרבותינו נשיאינו דיברו בשפה הצרפתית, ראה (לדוגמא) ספר התולדות שם ע’ 42. אג”ק אדמו”ר מהורש”ב ח”ד ע’ רמו (ושם, שפעם, בהיות כ”ק אדני”ע עם בנו כ”ק מו”ח אדמו”ר בצרפת, במשך כארבעה שעות דיבר בשפה הצרפתית).

(32) ספר התולדות שם.

(33) לקו”ד ח”ב שא, א. שה, א.

(34) ראה אג”ק הנ”ל ח”ב ע’ תשנ”ב.

שיחת יום א' כ"ד כסלו ה'תשנ"ב
לאחרי (תפלת מנחה*) והדלקת נר ראשון של חנוכה
במעמד "פרסומי ניסא" עולמי**
 – לילדים ולילדות ד, צבאות השם שיחיו –

א. התחלת התורה כולה (חמשה חומשי תורה) היא בהודעה והוראה שנעשית היסוד בחייו של כאו"א מִיִּשְׂרָאֵל וכלל יִשְׂרָאֵל – „בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ”³.

כל העולם כולו – שמים (כולל גם השמים העליונים, „שמי השמים”) וארץ (כולל גם פנה נדחת שבקצה הארץ) וכל צבאם (צבא השמים וצבא הארץ, „את השמים לרבות ותולדותיהם ואת הארץ לרבות ותולדותיה”⁴) – נברא ע"י הקב"ה ולדוגמא – במאורע הכי פשוט ורגיל בחיי היום-יום של כל אדם כשתיית מים, דבר המוכרח לקיום האדם – שלפני שתיית המים מקדים יהודי (גם ילד קטן) להודות להקב"ה (לא רק על בריאת המים שבתוך הכוס שלו, כמות קטנה של מים, ובפרט מלא לוגמיו של ילד קטן, אלא על בריאת העולם כולו, „שהכל נהי בדברו”, שכל העולם כולו (שמים וארץ וכל צבאם) נהי בדברו של הקב"ה, „בעשרה מאמרות”⁵ נברא העולם”⁶). וידעיה זו (שכל דבר נברא ע"י הקב"ה) פועלת שיתנהג האדם בכל ענין ודבר ע"פ רצונו של הקב"ה כביכול בזה, ע"ד ההוראות בתורתו.

ועוד וג"ז עיקר – לגלות בעולם

(7) משל ח, כב.

(8) ירמ' ב, ג.

(9) ועד"ז בכל הברכות שמברכים על כל הדברים הנצרכים לקיומו של האדם – „המוציא לחם מן הארץ”, וכיו"ב.

(10) תשעה מאמרות שנאמרו בהמשך הפסוקים, לאחרי המאמר הראשון והכללי ד, „בראשית”, ש, נמי מאמר הוא (ר"ה לב, א).

(11) אבות רפ"ה, ר"ה שם.

א. התחלת התורה כולה (חמשה חומשי תורה) היא בהודעה והוראה שנעשית היסוד בחייו של כאו"א מִיִּשְׂרָאֵל וכלל יִשְׂרָאֵל – „בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ”³.

כל העולם כולו – שמים (כולל גם השמים העליונים, „שמי השמים”) וארץ (כולל גם פנה נדחת שבקצה הארץ) וכל צבאם (צבא השמים וצבא הארץ, „את השמים לרבות ותולדותיהם ואת הארץ לרבות ותולדותיה”⁴) – נברא ע"י הקב"ה

(*) ו(לאחרי) אמירת י"ב הפסוקים ומאמרי חז"ל – ע"י ילדי ישראל בכל קצוי תבל (ראה הערה הבאה).

(**) באמצעות שידור חי מכאן ע"י „לווינים” התאחדו רבבות מבני במקומות שונים בעולם [ומהם: בירושלים עיר הקודש ע"י הכותל המערבי, במאסקווא (רוסיה), בפריז (צרפת), במלבורן (אוסטרליה) ובהונג-קונג (סין)] – באופן ד, „לראות ולהראות” – במעמד הדלקת נר חנוכה (גם במקומות הנ"ל) והמשכו בשיתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר שליט"א (וראה לקמן ס"ג ואילך). המו"ל.

(1) ככל עניני התורה, „תורת חיים”, הוראה בחיים, ועצמו"כ התחלת התורה.

(2) כפי שאמרו זה ית"ה ב"ב הפסוקים ומאמרי חז"ל.

(3) בראשית א, א.

(4) עקב יו"ד, יד, ועוד.

(5) פרש"י בראשית א, יד.

(6) ביום הראשון דששת ימי בראשית (פרש"י שם), ועד"ז ביום ראשון דכל שבוע (כולל ביום ראשון זה), שנקרא יום ראשון (אף שכבר עברו רבבות ימים משי"ב עד עתה) להיותו בדוגמת יום ראשון דשי"ב (ראה לקו"ת שה"ש כה, סע"א. ובכ"מ), ומודגש גם בשירו של יום שתוכנו ע"ד הבריאה דיום זה (ר"ה לא, א ובפרש"י).

לפעול את הבירור באופן פנימי, מיני' ובי', דבר אשר פרץ את הדרך ונותן את הכח לשבור ולהפך את תוקף הקליפה.

והגילוי בזה בשלימות נפעל לאחרי שכ"ק מו"ח אדמו"ר הגיע לארצות הברית, לחצי כדור התחתון, ויסד שם (בצרפת) ישיבת תומכי תמימים ועוד מוסדות, ומינה ושלח שלוחים על מנת להתיישב שם ולבנות מוסדות, ולהפיץ תורה ויהדות בכלל ותורת החסידות במיוחד – וכפי שרואים במוחש, ובפרט בשנים האחרונות, את ההצלחה הגדולה והמרובה בכל הפעולות של הפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה במדינת צרפת, ועוד מדינות, באופן דהולך ומוסיף ואור.

עד לאופן, שנוסף לזה שנשיא דורנו נותן כח להמשיך קדושה גם בתחתון (אבל זה יכול להיות דוקא באופן שהקדושה נמשכת ממקום שני, מקומו של נשיא דורנו) – נותן הוא כח, שבמקום זה גופא נעשה מקום ומקור של תורה, ע"י ייסוד ישיבת תומכי תמימים שם, כמו בליובאוויטש לכתחילה⁴¹, כאילו שנעשה מאליו, ואין צורך להודקק להשפעה מהמקור, כיון שהוא נעשה בדיוק כמו הענין עצמו.

ונוסף לזה – מדפיסים שם (והדפיסו גם בעבר) דברי תורה, בתורת הנגלה

(41) ובלשון מכתבו בקשר להתייסדות הישיבה שם (אג"ק שלו ח"ט ע' רפה): „כל מדינה ומדינה יש לה תנאי חיים שונים . . . אבל בנוגע הסדרים העיקרים של ישיבת תומכי תמימים אין לזוז מהם אף זיו כל שהוא בכל תוקף כעין דהוא בארעא דליובאוויטש”. וראה שם לעיל: „ברוך שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה ליסד ישיבת תומכי תמימים במדינת צרפת, ואין לשער גודל העונג והנחת רוח שגורמים בזה להוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים בשמי עליון כו"ל. – וגודל השמחה בזה יומתק ע"פ המבואר בפנים.

קביעות והתיישבות ובאופן פנימי³⁵, עד לאופן של הפצה – נעשה בדורנו, על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר – נוסף לזה שהי' בצרפת כמה פעמים, ואמר שם מאמרי חסידות³⁶ ושיחות³⁷ – שלח לשם שלוחים מבני ביתו, אשר חיו שם כמה שנים³⁸, ועבדו עבודתם בלימוד נגלה תורה ופנימיות התורה, וכן שלח לשם כתבי חסידות ואגרות קודש שלו, ושם גם הוכנו כמה ענינים לדפוס³⁹ [כמדובר כמה פעמים במעלת דבר שבדפוס לגבי כת"י, שהוא מגיע לריבוי גדול יותר של אנשים ומותאם יותר אליהם, משא"כ כת"י, ששייך רק ליחידי סגולה – אלה שמונח אצלם הכתב, ואלה שיכולים לקרוא בו. ובפרט כאשר מדפיסים דבר חדש, שיש בזה חביבות מיוחדת המעוררת סקרנות בטבע האדם⁴⁰], נוסף לכמה וכמה דברי תורה שנכתבו שם (ואח"כ) יצאו לדפוס,

ובכללות – פעלו שם בירור וזיכוך בדרך התלבשות ע"י „הלך בנימוס", ודוקא מתוך יראת שמים והידור, כדי

(35) משא"כ אדמו"ר מהר"ש ואדנ"ע לא היו שם באופן של קביעות כו'.

(36) ד"ה אני לדודי, מיים ד', ח' אלו תרצ"ו בפריז – ע"פ רשימת מאמרי דא"ח שלו (קה"ת תשכ"ח). ועוד.

(37) פורים תרצ"ח בפריז (ספר השיחות תרצ"ו-החורף ה'ש"ת ע' 257 ואילך).

(38) בשלהי חורף תרצ"ג התיישבו כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע בצרפת, שם דרו כשמונה שנים עד שנת תש"א. המו"ל.

(39) ראה בפרטיות במבוא לאג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' 9 ואילך.

(40) ואף שזה בא בתחלה מצד טבעו (טבע גם של אה"ע), הרי ע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' גירושין ספ"ב) שרצונו הפנימי של ישראל הוא לקיים תומ"צ, מובן, שדברי תורה מושכים אותו – מעצם טבעו – ללמוד ולעיין בהם.

אחד מהם ולכל המסובים בתוך כלל ישראל.

ולהוסיף, שנמצאים כאן גם אורחים ממדינת קנדה, שהיתה לה פעם שייכות למדינת צרפת.

יד. ויהי רצון, שהבירור וההפיכה של צרפת – יחד עם שלימות עבודת הבירורים בכל העולם – יביאו תיכף ומיד בפועל ממש את קיום היעוד, וגלות החל הזה לבני ישראל גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "פרצת עליך פרץ"⁵⁹, "זה משיח שנאמר"⁶⁰ עלה הפורץ לפניהם"⁶¹,

(וכפי שמסיימים את ברכת החודש בשבת זה:) "ונאמר אמן".

[האורחים שיחיו מצרפת אמרו "לחיים". וניגנו, האדרת והאמונה לחי עולמים". ובאמצע הניגון רמו כ"ק אדמו"ר שליט"א באצבעותיו הק' לשרוק⁶²].

(59) פרשתנו לה, כט.

(60) מיכה ב, יג.

(61) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ובפרש"י.

(62) להעיר מהשייכות דש"ק לענין הגאולה וקייבין גליות (כמ"ש אשרקה להם ואקבעם – זכר' י, ח. חולין סג, א. וראה סד"ה וישב העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' תשפג). שיחת פורים תשל"ו), ולשמחה שלמעלה ממדידה והגבלה באופן של "פרצת" (אותיות, "צרפת"). ולהעיר, שזהו גם ענינה של סעודה שלישית בשבת (ראה שבת קיח, איב, וח"ב פח, ב. וראה סידור (עם דא"ח) ר, א ואילך. ובכ"מ).

ועאכו"כ בימי החנוכה, שענינם הוא "פרסומי ניסא" כנ"ל – יש לראות לנצל ימים אלו, נוסף לכל הפעולות ומבצעי חנוכה, גם – כדי לערוך התוועדויות חסידים [או לקרוא לזה בלשון אחר, בכל מקום לפי ענינו, "אזלת לקרתא הלך בנימוסי"]⁵⁸, בכל יום מימי החנוכה, ולדבר שם דברי תורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה, ולקבל החלטות טובות בכל עניני תורה ומצוות, ובאופן של מוסיף והולך ואור (בהתאם לנרות חנוכה), ועוד ועיקר – לדבר בענין פרסומי ניסא, הניסים, "בימים ההם בזמן הזה".

יג. הענינים הנ"ל בקשר לצרפת עומדים בהדגשה בהתוועדות זו, מכיון שנמצאת כאן קבוצה של יהודים מצרפת אשר הגיעו לשבת זו לכאן – בית הכנסת ובית המדרש של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ("770").

ובפרט שיהודים אלו עוסקים בבניית מוסדות חדשים בצרפת ובהדפסת ספרים חדשים, וכמדובר לעיל עד כמה זה נוגע לבירור כל העולם. נוסף לכך – שודאי זה מוסיף הצלחה בכל הענינים של המתעסקים בזה, בגשמיות וברוחניות, ומוסיף בקשר שלהם עם תורה ומצוות, על-ידי זה שהם מוסיפים בפשטות בקיום התורה והמצוות, כולל ובמיוחד – במצות הצדקה, שמקרת את הגאולה⁵⁸, הגאולה לישראל בכל העולם כולו.

לכן, מהנכון לכבד אותם באמירת "לחיים", וזוהו תמשך הוספה בחיים לכל

(58) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ו (מח, ב). תניא אגה"ק ס"י (קטז, א).

שכל אחד כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל אחד כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים). ויש לומר שדבר זה מרמז, שבבירורן של המדינות הללו נגמר ונשלם בירור כל העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

יתר על כן: "770" – זהו מספר הבית של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר בו חי ועבד עבודתו בעשר השנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, בארצות הברית (חצי כדור התחתון). וי"ל, שזה מרמז על הענין השני (הנעלה יותר) שבבירור וצירוף [נוסף על בירור התחתון ביותר, אבל באופן שנשאר תחתון בערך לעליון], שהוא נעשה כמו העצם ("770") עצמו, הבית של נשיא דורנו, מקורה של הפצת המעיינות חוצה בזמן הזה בכל קצוי תבל.

ויש להוסיף, שענין זה עומד בהדגשה יתירה ב"הלך בנימוסי": מנצלים את תכונות המקום גופא למעליותא – לגלות את העצם (של עצמות ומהות) במקום זה, באופן שמורגש שהמקום נעשה "עומד מאליו" בכל עניני תורה ומצוות (ע"ד המעלה שביש הנברא אשר הרגשתו היא ש"מציאותו מעצמותו", מכיון שמקורו מעצמותו ית' ש"מציאותו⁴⁶ הוא מעצמותו ואינו עולל מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו"⁴⁷).

ויש לומר, שהא בהא תליא: כדי לפעול את בירור התחתון ביותר, וזקוקים לכח העצם. מצד בחינת הגילויים – שבה יש חילוק בין עליון לתחתון – יכולים

ותורת החסידות, כולל – חידושי תורה, שגם זה מדגיש איך שצרפת וכו' נעשית מקור לעניני תורה לכל העולם כולו, שגם אחרים מקבלים מעניני התורה שמדפיסים שם, ויכולים ללמוד בהם ואותיות מחכימות⁴² וכו'.

וכאמור לעיל, ההצלחות של הפעילות שם עכשיו, הן הגילוי בפועל של הכוחות אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו השקיע שם בשנים שלפני זה⁴³. אשר בהיותו נשיא הדור – והנשיא הוא הכל⁴⁴ – נותן הוא את כח העצם לכל אנשי הדור כדי לפעול את הבירור בכל העולם כולו, גם במקום הכי תחתון. עד לאופן שבמקום הזה מתגלה העצם עצמו, כנ"ל.

ח. ויש לומר שזה [ובפרטיות – שני ענינים אלו שבבירור: (א) בירור התחתון (אבל באופן שנשאר תחתון), ו(ב) גילוי העצם בתחתון, באופן שנעשה דבר אחד עם העליון] מרומז גם בתבית "צרפת":

"צרפת" היא מלשון צירוף, שמבטא את הענין של צירוף ובירור וזיכור, כפי שנאמר בנוגע לגאולה⁴⁵ – "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים". שהגאולה ה"ה באה ע"י שלימות הבירור והצירוף של כל העולם (כנ"ל ס"א).

ולהוסיף (על דרך הצחות והרמז): "צרפת" היא גם בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), שלימות מספר שבע, כפי

(42) של"ה קצא, ב. מגדל עוז הל' אישות פ"ד ה"ט.

(43) להעיר מדברי הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע לאחת מהשלוחות דמדינת צרפת: "מיר האבן געאקערט און געזייט, און איר דארפט שניידן" [אנו חרשנו וזרענו ואתם צריכים לקצור!]. המו"ל.

(44) פרש"י חוקת כא, כא.

(45) דניאל יב, יו"ד.

(46) תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

(47) ראה ס' השיחות – תורת שלום ע' 120 ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' אקמד. סה"מ תש"ז ע' 238. ובכ"מ.

להמשיך אלקות במקום שהוא כלי מוכשר לזה; משא"כ בכח העצם (שלמעלה מעליון ותחתון) אפשר לברר ולצרף אפילו מקום תחתון שאינו כלי, ועד יתירה מזה – להמשיך שם את העצם עצמו. וכן גם לאידך: דוקא באמצעות המקום הכי תחתון – מתגלה העצם, אשר פועל את הברור בכל העולם.

ט. עפ"י יובן גם מה ששלימות הברור של כל העולם בגאולה – „ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה" – תלוי' ובאה לידי ביטוי בברור בדרך התלבשות של גלות „צרפת" – ובשני הענינים הנ"ל: (א) מכיון שהיא המקום התחתון ביותר – נפעלים על ידה גמר ושלמות הברורים של כל העולם, כמרומו בשמה „צרפת" מלשון צירוף וברור. (ב) בברור של צרפת (בגימטריא „770") מרומז גם הגילוי שנותן את הכח לברר את כל הענינים בשלימות, עד לאופן שבכל מקום ומקום ממשיכים את גילוי העצם.

י. כדי להקל עוד יותר על היהודי – ראו דבר פלא אשר מבטא בגלוי לעיני בשר את הברור וההפיכה הנ"ל שפעלו במדינת צרפת.

[וזהו גם מענה לאלה המתאוננים, מדוע לא רואים כיום מעשה ניסים (כמו בדורות הראשונים). הנה – בנאמר להלן – דוגמא אחת לנס, המראה כי טענה זו מופרכת]:

ידוע ומפורסם שלכל מדינה יש ניגון מיוחד, „ניגון המדינה" [ע"ד הדגל המיוחד של כל מדינה], שאותו שרים או מנגנים באסיפה או מאורע רישמי, או כאשר תושבי המדינה נאספים יחדיו במאורעות רשמיים מסוימים, ועד"ז כאשר באי"כ ונציגים של המדינה נוסעים למדינות אחרות, וכיו"ב.

מובן, שניגון המדינה מייצג דוגמא של המדינה, ועאכ"כ כשמדובר על ניגונה של מדינת צרפת – כידוע, שהניגון נתחבר בעת המהפכה⁴⁸.

ובפרט ע"פ פנימיות הענינים – הרי ידוע⁴⁹ שלכל מדינה (גדולה) יש שר למעלה, ויש לומר, שזה גם קשור עם ניגון המדינה, אשר נבחר ע"י המדינה⁵⁰.

לפני כמה שנים⁵¹ התחילו חסידים לשיר את ניגונה של מדינת צרפת – ניגון המהפכה – עם המילים „האדרת והאמונה לחי עולמים". התהלה והתפארת לחי עולמים⁵².

זמן קצר ביותר לאחר מכן – התרחש דבר פלאי ביותר: מדינת צרפת חוללה שינוי בניגון המדינה הנ"ל⁵³.

(48) ולהעיר שבשנה זו תתמלאינה מאתיים שנה לחיבור ניגון זה (בשנת תקנ"ב).

(49) ראה ספר השיחות תורת שלום ע' 204: „כל מלך גדול, כמו מדינתנו ואנגליא וצרפת ואשכנז בודאי יש להם שרים כו", ע"ש בארוכה. וראה גם אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ב ע' צה ואילך.

(50) ראה גם יהל אור (ע' שעד) בנוגע לניגוני ישמעאל ואדם (ש), „בישמעאל ניגונם הוא של מרה שחורה ומוה מתענגים, ובאדם הוא להיפך ניגונים של חדוה" – שקשורים עם מהות אומות אלו.

(51) בעת ההקפות דליל שמח"ת שנת תשל"ד.

(52) ע"ד „נאפאליאן'ס מארש" – ראה ספר השיחות תש"ג ע' 118, שרבינו הוקן ביקש שיודיעוהו ניגון ה„מארש" שעמו עברו הצרפתים את גבולה של רוסיה, וכשניגנו הניגון בפניו נענה ואמר שזהו ניגון של נצחון, וסיים – לאחר משך זמן שהי' „שטארק פאר'דביקות" – סוף כל סוף יהי' ידיו נצח!

(53) כמה חדשים לאחר שהתחילו לנגן „האדרת והאמונה וכו'" בשנת תשל"ד – שינו את קצב הניגון ורככו את תנועותיו (מפני הכבוד), ע"פ הצעת מנהיגה של צרפת דאז, ובשנת תשמ"א שינה אותו מנהיגה החדש (הנוכחי) חזרה לקצבו הקודם. המו"ל.

ובפרט כאשר עומדים בסמיכות לימי החנוכה, שענינם הוא „פרסומי ניסא"⁵⁵ – וא"כ אפילו את"ל שבשאר ימי השנה לא צריכה להיות כזו הדגשה בענין של פרסומי ניסא (כדמוכח מזה גופא שזהו ענינם של חנוכה ופורים וכיוצא בזה) – אך הרי בימי חנוכה צריך להיות פרסומי ניסא, ויש לומר, שזה כולל לא רק את נס המלחמה ונס החנוכה (של פך השמן), אלא פרסומי ניסא בכל הניסים שהקב"ה עושה לבני ישראל – „בימים ההם בזמן הזה".

ועוד והוא העיקר: ההכרה וההודאה ונתינת השבח לה' על הניסים שהוא עושה, נוסף על היותם ענין של הכרת טובה – ה"ז נוגע גם לביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלמה, כפי שהגמרא אומרת⁵⁶: „ביקש הקב"ה לעשות חוקי' משיח... אמרה מדת הדין לפני הקב"ה (שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו)⁵⁷ ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח".

עפ"י מובן בעניננו, שפרסומי ניסא של הניסים שעושה הקב"ה בזמננו – הרי זה נוגע להבאת הגאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש!

יב. ומה מתקבלת הוראה עיקרית: מאחר שכבר עומדים לאחר כל הענינים, והגאולה עדיין לא באה – דבר נכון ביותר הוא לעסוק בענין של „פרסומי ניסא", לפרסם אצל עצמו ואצל הזולת, ובכל מקום ומקום – את הניסים שהקב"ה עושה עמנו, מתוך ידיעה שבוה קשורה הגאולה האמיתית והשלמה!

ובסיבת הדבר – מסבירים זקני החסידים, שלאחרי שהניגון נתהפך לקדושה (כנ"ל), הרגיש זאת השר והמזל למעלה של מדינת צרפת, וזה גרם למטה את השינוי בניגון, מצד ההרגשה, שהניגון נעשה שייך לתחום הקדושה, ניגון חסידי אשר שרים בעת התוועדויות חסידיות, כולל גם – בעת התוועדויות במדינת צרפת עצמה!

ובזה רואים בגלוי את השינוי הקיצוני שנעשה בדורנו זה לגבי דורו של אדמו"ר הזקן:

לקחו את הניגון הזה והפכו אותו לקדושה – „האדרת והאמונה לחי עולמים", ושרים אותו (באותן תנועות) בעת התוועדויות חסידיות, שבהן מדברים דברי התעוררות בעניני תורה ומצוות ותורת החסידות.

ועד כדי כך, שיש כאלה שאינם יודעים כלל שניגון זה נלקח מ„אי-שם", והם חושבים שזהו ניגון חסידי מעיקרא [שמוזמן לזמן מתחדשים ניגונים חסידיים חדשים ע"י אלה המסוגלים לחבר ניגון טוב, וכאשר זה מתקבל ע"י הציבור ושרים אותו בציבור, נעשה הניגון חלק מהניגונים החסידיים]!

יא. מדוע מזכירים זאת עכשיו? ובפרט שחסידי יכול לטעון, שחינכו אותו לכך שכל ענינו הוא – לימוד התורה. אין לו זמן כלל לענינים אחרים, כולל גם מופתים, עד שהם אינם תופסים אצלו מקום כ"כ⁵⁸.

ראשית – צריכה להיות ההכרה וההודאה לה' על הניסים שהוא עושה.

(54) וראה אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ב ע' צד. סה"מ תש"ט ע' 43 (השני). סה"ש תשמ"ז – שיחת ש"פ תבוא.

(55) שבת כא, ב ובפרש"י.

(56) סנהדרין צד, א.

(57) פרש"י שם.